

ilustrator pasiv care se mulțumește să mai arunce din cînd în cînd ochii în scenă spre a dirija mișcarea actorilor dintr-un colț în altul al acesteia și a le asculta replicile. Altminteri, pe parcursul nesfîrșitelor clipe care s-au scurs de la un capăt la altul al reprezentației, nu am înregistrat nici un moment de invenție regizorală autentică, aptă să în-lătore obositoare monotone atotstăpînitoare. Cum jocul actoricesc a fost sumar îndrumat, interpreții doar se agită în scenă, se ridică, își spun replicile după puterile fiecăruia și apoi se așază pînă în momentul în care le vine din nou rîndul să rostească un pasaj de text. Nici Ștefan Mares, nici Dana Ilie, distribuiți în rolurile principale, nici restul numeroasei trupe constituite din actori serioși ai scenei băimărene, dintre care mulți nu au mai nimic de spus, ci doar vociferează apăsător, zgomotos și acaparator, nu izbutesc să risipească respectiva monotonie și să aducă un firicel de zîmbet. O excepție e Dan Aștilean, singurul interpret în jocul căruia am putut întrevădea o tentativă de îmbogățire a rolului.

La final, răspunzînd aplauzelor de circumstanță ale publicului, mai toți actorii aveau pe buze un zîmbet jenat. Oare regizorul l-o fi văzut?

Mircea Em. MORARIU

O dramă convertită în baladă

Iată că moda apărută în ultima vreme în teatre, de a schimba titlurile pieselor, fie pentru a le face mai atractive, fie pentru a impune autoritatea auctorială a regizorului, nu-l cruță nici pe Cara-

BALADA UNEI IUBIRI (NĂPASTA) de I. L. CARAGIALE • TEATRUL DE STAT din ORADEA (SECȚIA MAGHIARĂ) • Data premierei: 8 mai 1987 • Regia: SZOMBATI GILLE OTTÓ • Scenografia: BIRÓ I. GEZA • Distribuția: MELEG VILMOS (Dragomir); MEDGYESFALVY SÁNDOR (Gheorghe); MISKE LÁSZLÓ (Ion); BANYAI IRÉN (Anca).

giale. **Năpasta** se joacă la Teatrul de Stat din Oradea (secția maghiară) sub titlul **Balada unei iubiri**. Ce-i drept, în drama lui I. L. Caragiale e vorba de iubire. Ba chiar de mai multe. Iubirea Ancăi pentru Dumitru, soțul ei ucis de Dragomir, o transformă într-o Nemesis, care caută, cu o tenacitate ce atinge tragicismul prin automortificare, să implinească justiția, cu orice preț. Iubirea lui Dragomir pentru Anca l-a împins la crimă și continuă să-l tortureze după ani de zile de conviețuire cu aceea care-i răspunde doar cu ură și repulsie. Gheorghe, la rîndul lui, e îndrăgostit de Anca și e gata să facă orice pentru a o lua de soție. Totuși, Caragiale și-a intitulat piesa **Năpasta**, concentrînd într-un singur cuvînt cu valoare emblematică un complex de semnificații. Cît despre genul „baladă”, nu prea vîd cum s-ar potrivi acestei drame înecenate, în care viața și moartea se cîntăresc pe balanța justiției. Dîndu-și seama de acest lucru, Szombati Gille Ottó a adăugat, la începutul și la sfîrșitul spectacolului său, versuri din lirica lui Lucian Blaga, pe care le rostește, frumos de altfel, interpretul lui Gheorghe, ca un fel de *raisonneur* poetic. Mergînd pe firul aceleiași idei, scenografia lui Biro I. Geza înfățișează o construcție (lin lemn cu sugestii folclorice, etalînd, pînă la saturație, motivul brăncușian al porții sărutului.

Dincolo însă de aceste elemente supra-adăugate în mod inutil și păgubitor, spectacolul valorifică substanța dramatică a operei lui Caragiale printr-o acțiune scenică tensionată, subliniind în cheie majoră ideea de justiție umană, cu o atență analiză a psihologiei personajelor și a relațiilor dintre ele. Se impune noblețea tragică a Ancăi, în interpretarea bogat nuanțată a actriței Bányai Irén, cu inflexiuni patetice emoționante ale glasului de violoncel, cu priviri ce dezvăluie tumultul interior, dominat pînă la obsesie de ideea dreptății. Îi este un bun partener Meleg Vilmos în rolul lui Dragomir, căruia i-a subliniat conștiința vinovăției printr-un zbucium permanent, exteriorizat în accese de violență și o bogată gesticulație. Dezavantajat de masca prea accentuată, care-i dă un aer straniu, reliefind prea mult anormalitatea personajului, Miske László a avut totuși accente de mare delicatețe și poezie în rolul lui Ion, conturînd o imagine convingătoare a inocenței dezarmate, care culminează cu simbolica crucificare din final. Medgyesfalvy Sándor a dat consistență rolului lui Gheorghe, devenind și purtător de cuvînt al regizorului, prin rostirea nuanțată a versurilor lui Blaga.

Margareta BĂRBUȚĂ